

Структура навчальної дисципліни

Основи функціонування сектору безпеки і оборони України

1

Тема 1. Сектор безпеки і оборони України як підсистема системи забезпечення національної безпеки України.

Тема 1. Лекція 1. Основи функціонування сектору безпеки і оборони держави в сучасних умовах.

Тема 1. Лекція 2. Вищі органи стратегічного керівництва силами оборони та силами безпеки.

Тема 2. Сили оборони України як суб'єкти сектору безпеки і оборони.

Тема 2. Лекція 3. Збройні Сили України.

Тема 2. Лекція 4. Склад та призначення видів і родів військ Збройних Сил України.

Тема 2. Лекція 5. Склад та призначення Сил підтримки, Сил логістики, Військ зв'язку та кібербезпеки, Медичних Сил Збройних Сил України.

Тема 2. Лекція 6. Національна гвардія України: призначення, функції та завдання.

Тема 2. Лекція 7. Особливості функціонування Національної гвардії України.

Тема 2. Лекція 8. Служба безпеки України.

Тема 2. Лекція 9. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації.

Тема 2. Лекція 10. Управління державної охорони та Державна служба спеціального транспорту.

Структура навчальної дисципліни

Основи функціонування сектору безпеки і оборони України

Тема 3. Сили безпеки України як суб'єкти сектору безпеки і оборони.

Тема 3. Лекція 11. МВС України як суб'єкт сектору безпеки і оборони України.

Тема 3. Лекція 12. Державна прикордонна служба України: призначення, функції та завдання.

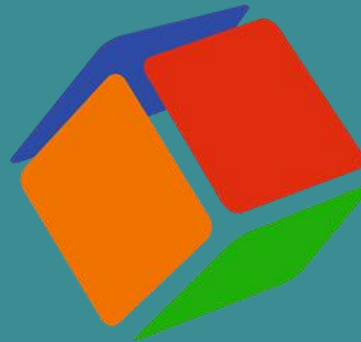
Тема 3. Лекція 13. Державна прикордонна служба України: структура та особливості функціонування.

Тема 3. Лекція 14. Національна поліція України: призначення, структура, особливості функціонування.

Тема 3. Лекція 15. Державна служба з надзвичайних ситуацій та Державна міграційна служба: призначення, структура, особливості функціонування.

Тема 4. ОПК та громадські об'єднання як суб'єкти сектору безпеки і оборони.

Тема 4. Лекція 16. Роль та місце ОПК і громадських об'єднань в системі оборони держави на сучасному етапі.

Тема 1. Сектор безпеки і оборони України як підсистема системи забезпечення національної безпеки України.

Лекція 1. Теоретичні основи функціонування сектору безпеки і оборони держави.

доктор військових наук, професор
ЛОБАНОВ Анатолій Анатолійович

1. Основні функції, завдання та структура сектору безпеки і оборони України.

2. Основи функціонування сектору безпеки і оборони.

1. Закон України “Про національну безпеку України. Від 21.06.2018, № 2469-VIII.
2. Закон України “Про оборону України”. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст.241.
3. Закон України “Про Раду національної безпеки і оборони України”. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 35, ст.237
4. Указ Президента України №121/2021 від 25 березня 2021 року «Про затвердження Стратегії воєнної безпеки України. Воєнна безпека — всеохоплююча оборона».
5. Указ Президента України № 123/2020 від 27 березня 2020 року “Питання Головнокомандувача Збройних Сил України”.
6. Лобко М.М., Саганюк Ф.В. Сектор безпеки і оборони: проблеми формування та розвитку. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2014. № 1 (50). С. 134–139.
7. Підхід до визначення цільової функції під час прийняття рішень у процесі планування, управління і застосування сил оборони //В.О. Косевцов, В.М. Телелим, А.А.Лобанов, Ю.В. Пунда / Східноєвропейський журнал технологій підприємства. том. 5/3(107), 2020. Стор. 17-23.
8. Сектор безпеки і оборони: розвиток стратегічного планування // Р.І. Тимошенко, М.М. Лобко / Наука і оборона №4(2016), с.3-10.
9. Конспект лекції, слайди.

1. Основні функції, завдання та структура сектору безпеки і оборони України.

Сектор безпеки і оборони - система органів державної влади, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, сил цивільного захисту, оборонно-промислового комплексу України, діяльність яких перебуває під демократичним цивільним контролем і відповідно до Конституції та законів України за функціональним призначенням спрямована на захист національних інтересів України від загроз, а також громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки України

Закон України Про національну безпеку України від 21.06.2018 ст.1.

Сектор безпеки і оборони України складається з чотирьох взаємопов'язаних складових: **сили безпеки; сили оборони; оборонно-промисловий комплекс; громадяни та громадські об'єднання**, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки. Функції та повноваження складових сектору безпеки і оборони визначаються законодавством України.

Закон України Про національну безпеку України від 21.06.2018 ст.12.

Головна функція СБіО України – це реалізація національних інтересів у сфері воєнної безпеки та їх захист від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх загроз.

Складовими сектору безпеки і оборони мають бути визначені:

- ☐ Президент України;
- ☐ Рада національної безпеки і оборони України;
- ☐ Міністерство оборони України;
- ☐ Збройні Сили України;
- ☐ Міністерство внутрішніх справ України;
- ☐ Національна гвардія України;
- ☐ Національна поліція України;
- ☐ Державна прикордонна служба України;
- ☐ Державна міграційна служба України;
- ☐ Державна служба України з надзвичайних ситуацій;
- ☐ Служба безпеки України;
- ☐ Управління державної охорони України;
- ☐ Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- ☐ Державна спеціальна служба транспорту;
- ☐ координаційний орган з питань розвідувальної діяльності при Президентові України та розвідувальні органи України;
- ☐ Апарат Ради національної безпеки і оборони України;
- ☐ центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику;
- ☐ інші складові, що визначені законами України.

Передбачається створити умови для широкого залучення недержавних організацій до виконання завдань в інтересах національної безпеки і оборони держави. Найбільш перспективними напрямками такої їх діяльності мають бути: надання послуг в інтересах виконання миротворчих завдань Збройними Силами України; функціонування мережі недержавних дослідних інституцій, що фахово опікуються проблемами безпеки та оборони тощо.

*Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України від
14.03.2016*

До складу сектору безпеки і оборони входять:

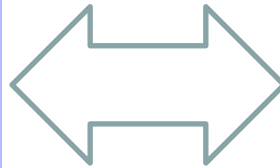
- ☐ Міністерство оборони України,
- ☐ Збройні Сили України,
- ☐ Державна спеціальна служба транспорту,
- ☐ Міністерство внутрішніх справ України,
- ☐ Національна гвардія України,
- ☐ Національна поліція України,
- ☐ Державна прикордонна служба України,
- ☐ Державна міграційна служба України,
- ☐ Державна служба України з надзвичайних ситуацій,
- ☐ Служба безпеки України,
- ☐ Управління державної охорони України,
- ☐ Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України,
- ☐ Апарат Ради національної безпеки і оборони України, розвідувальні органи України,
- ☐ центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику.
- ☐ **Інші державні органи та органи місцевого самоврядування здійснюють свої функції із забезпечення національної безпеки у взаємодії з органами, які входять до складу сектору безпеки і оборони**

Сектор безпеки і оборони України складається з чотирьох взаємопов'язаних складових: **сили безпеки; сили оборони; оборонно-промисловий комплекс; громадяни та громадські об'єднання**, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки

Закон України Про національну безпеку України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII

Сили безпеки:

Сили безпеки - правоохоронні та розвідувальні органи, державні органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, сили цивільного захисту та інші органи, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення національної безпеки України

Сили оборони:

Сили оборони - Збройні Сили України, а також інші утворені відповідно до законів України військові формування, правоохоронні та розвідувальні органи, органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення оборони держави

Закон України Про національну безпеку України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

**ПРЕЗИДЕНТ-
Верховний Головнокомандувач ЗС України**

СИЛИ БЕЗПЕКИ

НПУ

НГУ

ДПСУ

ДСНС

ДМС

СБУ

Сили цивільного
захисту

**Рада національної
безпеки і оборони
України**

**СЕКТОР БЕЗПЕКИ І
ОБОРОНИ УКРАЇНИ**

СИЛИ ОБОРОНИ

ЗСУ

НГУ

ДССЗтаЗІ

ДССТ

УДО

СБУ

Інші правоохоронні і
розвідувальні органи

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

- ❑ оборона України, захист її державного суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності;
- ❑ захист державного кордону України;
- ❑ захист конституційного ладу, економічного, науково-технічного і оборонного потенціалу України, законних інтересів держави та прав громадян від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань з боку окремих організацій, груп та осіб, а також забезпечення громадської безпеки та охорони державної таємниці, іншої інформації з обмеженим доступом;
- ❑ попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, інших протиправних дій, які безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України, боротьба з тероризмом, корупцією та організованою злочинністю у сфері управління і економіки;
- ❑ забезпечення інформаційної та кібербезпеки;
- ❑ надання допомоги органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування у запобіганні та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, а також воєнного характеру, розвиток міжнародного співробітництва у цій сфері;
- ❑ участь у забезпеченні міжнародної стабільності та безпеки

Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України від 14.03.2016

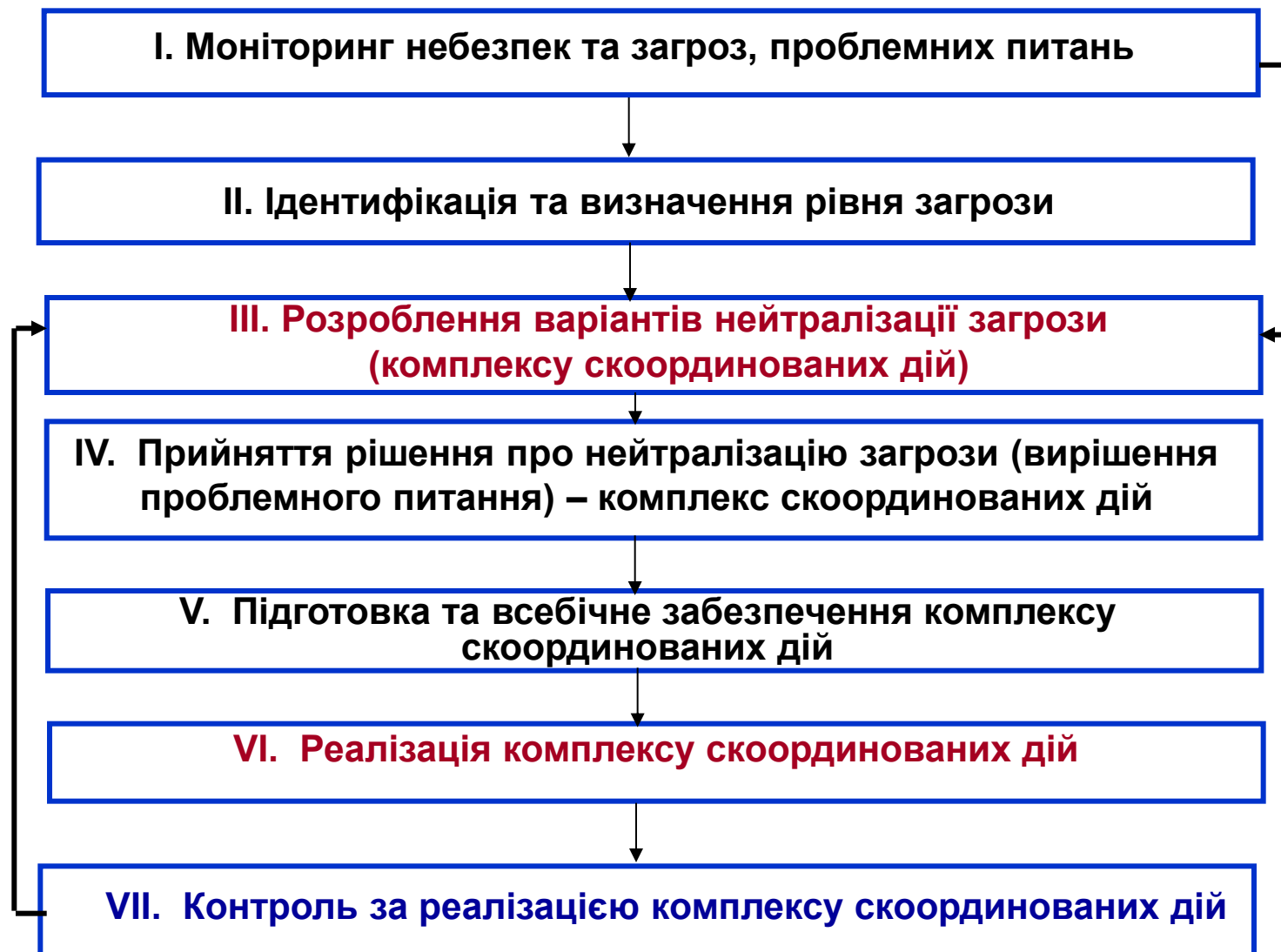
ФУНКЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

(варіант відповідно до Теорії воєнної безпеки України)

11

ФУНКЦІЇ	ЗАВДАННЯ (<u>основні</u>)
ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКА	Управління процесами організації функціонування СБіО
	Управління процесами розвитку СБіО
	Впровадження системи демократичного цивільного контролю
ПРОГНОСТИЧНО-АНАЛІТИЧНА	Моніторинг процесів, що відбуваються в усіх складових (сферах НБ та зокрема ВБ)
	Виявлення зовнішніх та внутрішніх небезпек і загроз національним інтересам
	Оцінювання рівня небезпек і загроз та прогнозування динаміки їх змін
ОСНОВОПОЛОЖНА (ФУНДАМЕНТАЛЬНА)	Вжиття заходів із запобігання воєнному конфлікту
	Вжиття заходів зі стримування розв'язання воєнного конфлікту і недопущення його переростання в локальну або регіональну війну
	Відбиття агресії противника у разі виникнення воєнного конфлікту
ПРОГРАМНО-ТЕОРЕТИЧНА	Створення та удосконалення нормативно-правової бази, необхідної для ефективного функціонування Сектору безпеки і оборони України
	Удосконалення структури Сектору безпеки і оборони України
ПЛАНОВО-ПРАКТИЧНА	Комплексне кадрове, фінансове, матеріальне, технічне, інформаційне тощо забезпечення діяльності складових (структурних елементів) СБіО для виконання завдань за призначенням
	Підготовка сил та засобів суб'єктів Сектору безпеки і оборони України до їх застосування за призначенням
ІНТЕГРАЦІЙНА	Виконання міжнародних договорів України у сфері воєнної, прикордонної та громадської безпеки, зокрема режиму верифікації; співпраця з НАТО
КООРДИНАЦІЙНА	Оцінювання результативності комплексу скоординованих дій; оцінювання рівня національної, воєнної безпеки

КОНЦЕПТУАЛЬНА СХЕМА СТРУКТУРИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ *(варіант відповідно до Теорії воєнної безпеки України)*

14

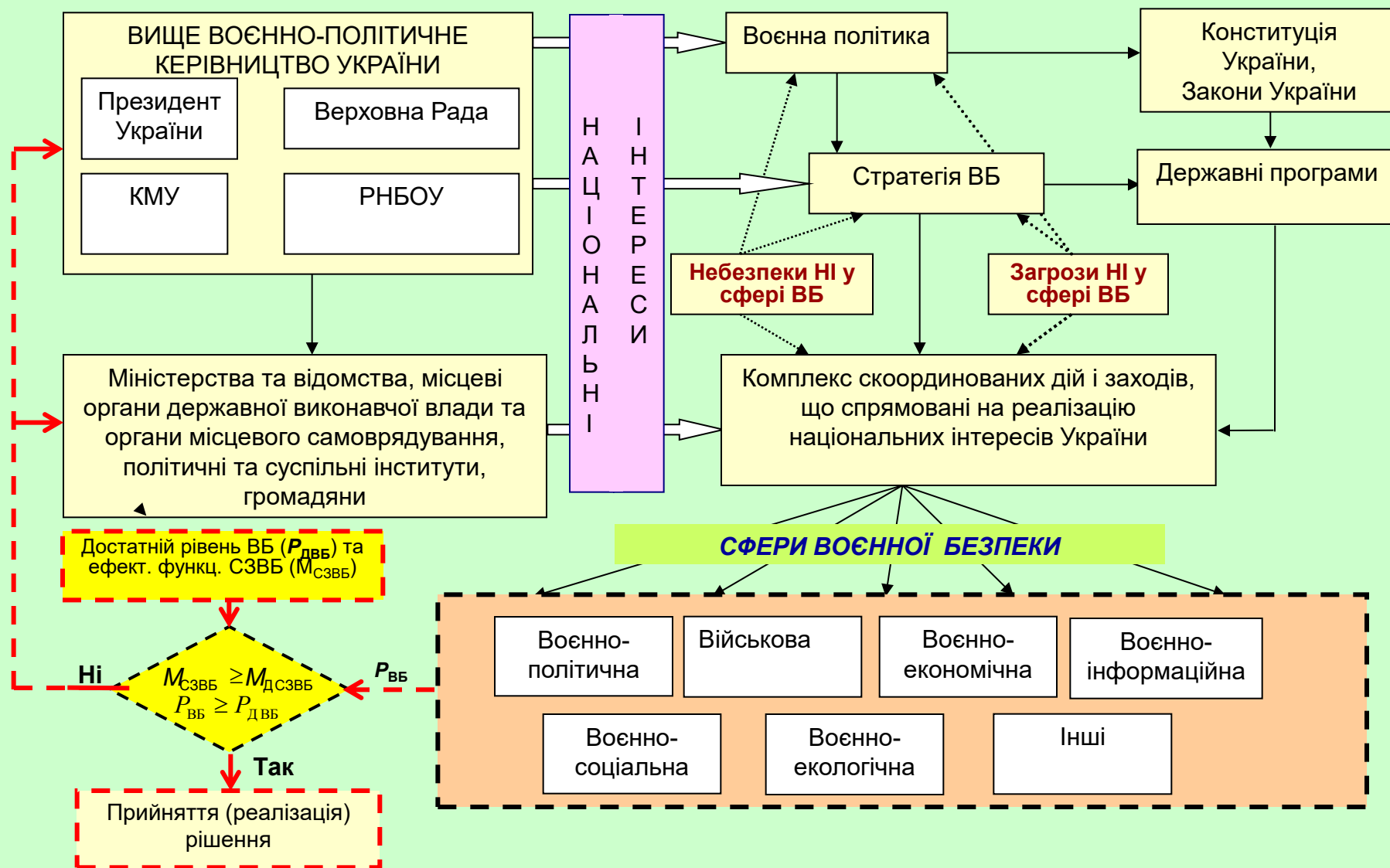
Головна функція СЗВБ України – це реалізація національних інтересів у сферах національної та зокрема воєнної безпеки, їх захист від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх загроз.

Вимоги до структури і функціонування СБіО

1. Цілісність, єдність та ієрархічність;
2. Безперервність;
3. Оперативність;
4. Відповідність СЗВБ в цілому та системи управління покладеним функціям та завданням;
5. Адаптивність системи управління до зміни зовнішнього середовища;
6. Взаємосумісність;
7. Відповідність ресурсним можливостям держави;
8. Адекватність у реагуванні на зовнішні подразники.

МЕХАНІЗМ ПРИЙНЯТТЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ РІШЕНЬ У СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ (варіант відповідно до Теорії воєнної безпеки України)

16

Що розглянуто у лекції: СЕКТОР БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ – ЯК СИСТЕМА

1. Призначення, основні функції та завдання СБіО.

2. Склад та структура СБіО

3. Механізм функціонування СБіО як системи

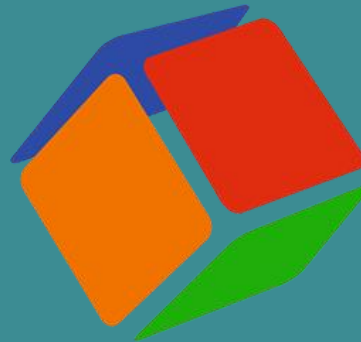
4. Властивості, якими має володіти СБіО та вимоги до нього

5. Механізм прийняття та реалізації рішень

1. Повторити та вивчити матеріали лекції.

2. Бути готовими до обговорення питань:

- повноваження Президента України з питань керівництва у сферах національної безпеки і оборони;
- повноваження РНБО України з питань координації у сферах національної безпеки і оборони;
- повноваження Кабінету Міністрів України у сфері оборони;
- повноваження Міністерства оборони України з питань національної безпеки у воєнній сфері, сферах оборони і військового будівництва у мирний час та особливий період;
- повноваження Головнокомандувача Збройних Сил України безпосереднього військового керівництва та управління застосуванням Збройних Сил України, а також переданих в його підпорядкування сил і засобів інших складових сил оборони.

Тема 1. Сектор безпеки і оборони України як підсистема системи забезпечення національної безпеки України.

Лекція 1. Теоретичні основи функціонування сектору безпеки і оборони держави.

доктор військових наук, професор
ЛОБАНОВ Анатолій Анатолійович

knbpuia_laa@ztu.edu.ua